1208
1. písomná zmienka

CHTELNIČAN

štvrťročník obce Chtelnica

ROČNÍK IX. OKTÓBER - DECEMBER 2019 ČÍSLO 4

Vianočné trhy v Chtelnici

Vianoce sú tu opäť, a s nimi aj chtelnické Vianočné trhy. Pri tejto príležitosti sme sa znova po roku zišli na námestí, aby sme sa zohriali pri horúcich nápojoch, chutnom jedle a dobrej hudbe.

Do tanca v piatok zahrala hudobná skupina Relax, a neskôr i folklórna skupina Klenovanka. V sobotu atmosféru dotvorilo vystúpenie detí s Mikulášom, DH Chtelničanka a program uzavrela znova hudobná skupina Relax. Na trhoch sa predávali rôzne produkty ako oplátky, ručne pletené výrobky, vianočné ozdoby, výrobky z medu, sviečky a mnohé iné. Pochutiť sme si mohli na výbornej kapustnici, guláši, cigánskej, či trdelníkoch.

Ďakujeme všetkým zúčastneným, že ich neodradilo chladné počasie, a dúfame, že sa všetci v takom veľkom počte zídeme na trhoch i o rok.

-red-

Z OBECNEJ MATRIKY

Srdečne blahoželáme...

91 rokov oslávila
Františka Lukačovičová

85 rokov oslávili
Anna Galbová
Mária Krajčovičová

80 rokov oslávili
Marta Oslejová
Matilda Gajdošíková
Jozef Kriho

Vitajte medzi nami!

Lukáš Abramovič
Nina Plevková

Veľa šťastia na spoločnej ceste životom...

Alexandra Hlaváčová
a Tomáš Knobloch,

Soňa Ostrovská
a Tomáš Kapičiak,

Michaela Trúchla
a Juraj Jamnický,

Nikola Piešťanská
a Ján Nižňanský,

Michaela Prvá
a Ľuboš Turanský

S úctou spomíname...

Edita Kičinová 69 r.
Rastislav Piešťanský 76 r.
Anna Ušiaková 81 r.
Anna Ilenčíková 82 r.
Anna Lukáčová 95 r.

Príjemné prežitie Vianočných sviatkov a všetko dobré do nového roku 2020 Vám želá redakcia časopisu Chtelničan.

Vážení občania, chcem Vám popriať v mojom mene, v mene poslancov obecného zastupiteľstva a všetkých zamestnancov Obecného úradu Chtelnica, pokojné a požehnané sviatky plné pokoja, šťastia a rodinnej pohody, a nech je rok 2020 pre Vás naplnený úspechmi v pracovnom i rodinnom živote.

Ing. Ján Horváth
starosta obce

Vizualizácia: decoLED SK s.r.o.

Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky 2020

Predseda Národnej rady Slovenskej republiky rozhodnutím č. 351/2019 Z. z. vyhlásil voľby do Národnej rady Slovenskej republiky a určil deň ich konania na sobotu 29. februára 2020. Voľby sa konajú od 07:00 h. do 22:00 h.

Aktivity Dobrovoľného hasičského zboru

"Bohu na slávu, blížnemu na pomoc", je heslo každého dobrovoľného hasičského zboru. Byť dobrovoľný hasič neznamená len hasiť požiare. Dobrovoľný hasič je človek, ktorý vo svojom voľnom čase pomáha ľudom v núdzi bez nároku na honorár.

K hlavným činnostiam, ktoré vykonáva DHZ patrí asistencia profesionálnym hasičom pri požiaroch, povodniach, veterných či snehových kalamitách. Ďalej je tu preventívno - výchovná činnosť v rámci ochrany pred požiarmi, alebo pomoc obci s rôznymi bezpečnostnými rizikami pre obyvateľstvo (výrub stromov...). Nesmieme zabudnúť ani na starostlivosť o vodné toky a prácu s mládežou. Na mládež sa chceme zameriavať pomocou našej referentky mládeže Mgr. Barbory Bocánovej. V roku 2020 plánujeme nákup potrebného vybavenia na výcvik a súťaže mladých hasičov.

DHZ Chtelnica nedisponuje veľkými finančnými prostriedkami, preto sa budeme snažiť získať financie z usporiadania akcií a pokúsime sa získať aj sponzorov pre našich mladých hasičov, aby mohli s hrdosťou reprezentovať Chtelnicu na okresných či krajských súťažiach.

Určite si pamätáte požiar rodinného domu v Chtelnici z novembra 2019, kedy v našej obci zasahoval HaZZ Piešťany. Na pomoc im vtedy prišiel dobrovoľný hasičský zbor Veľké Kostoľany. Od mnohých som počul otázky, že kde bol obecný dobrovoľný hasičský zbor, keď horelo v Chtelnici? Na túto otázku Vám hneď odpoviem.

Dobrovoľný hasičský zbor Chtelnica obnovil svoju činnosť na jar 2019. Od vtedy sa ho členovia zboru snažia oživiť ako fénixa z popola, keďže od 1996 bol zbor nečinný. Hasiči sa svojpomocne s použitím vlastných finančných prostriedkov snažia obnoviť zašlú slávu chtelnického hasičského zboru s jeho bohatou históriou, ktorú môžete preskúmať na výstave v hasičskej zbrojnici.

Vďaka patrí miestnemu poľnohospodárskemu družstvu, ktoré poskytlo priestor na rekonštrukciu CAS 25 (has. vozidlo škoda/liaz 706 RTHP nami nazývaná Máňa). Vozidlo sa snaží opraviť veliteľ DHZ Martin Gacko, aby bolo schopné hasičského zásahu. Ps12 sa pokúšame tiež svojpomocne zrenovovať, ako aj prívesný vozík PPS12.

Ruku k dielu pripája obec Chtelnica na čele so starostom Ing. Jánom Horváthom, ktorá pomáha s náhradnými dielmi a zakúpila nové uniformy pre členov,

za čo sme tiež veľmi vďační. Veríme, že sa nám podarí do sviatku sv. Floriána, (patróna hasičov), dať do prevádzky oba stroje.

Zima a vykurovacie obdobie je v plnom prúde, tým aj zvýšené riziko požiarov v domácnostiach. Najčastejšou príčinou požiaru býva technický stav dymovodov a komínov, tiež nesprávna inštalácia, alebo nevyhovujúci stav vykurovacích telies. Preto odporúčame všetkým občanom:

Skontrolujte si stav vykurovacích telies ešte pred ich samotným použitím. Inštalujte ich podľa návodu výrobcu. Tiež dbajte na ich kontrolu počas prevádzky. Vysypávajte popol do nehorľavých nádob. Vykurujte správnym palivom: do kotlov, kachlí a krbov patrí len určené palivo! Spaľovaním domáceho odpadu, plastov a iných vysoko horľavých látok sa zvyšuje riziko vzniku požiaru a súčasne dochádza k znečisteniu ovzdušia. Zabezpečte pravidelné čistenie a kontrolu komínov: zabezpečiť odborné preskúšanie komínov osobami s odbornou spôsobilosťou. Za celkový technický stav a údržby komínov zodpovedajú majitelia sami, a preto sú povinní zabezpečovať pravidelné čistenie a kontroly. Pri kontrole vykurovacích telies je vhodné sústrediť sa na ich stavebné prevedenie, funkčnosť, či nedošlo k prihoreniu materiálu a jeho následnému poškodeniu. Pri plynových spotrebičoch je vhodné zamerať sa na čistotu komínových prieduchov, na zabezpečenie dobrého ťahu komína a dodržiavať revízne prehliadky, aby nedošlo k úniku plynu do okolia. Správne uskladňujte palivo: v tesnej blízkosti kotlov, kachlí a krbov nesmú byť uložené žiadne horľavé látky. Odletené žeravé častice pri kúrení môžu spôsobiť požiar.

Koncom februára plánujeme výročnú členskú schôdzu DHZ Chtelnica, na ktorej zhrnieme činnosť zboru za rok 2019. V prípade záujmu občanov budeme prijímať nových členov do našich radov. Informácie o DHZ Chtelnica nájdete na FB, obecnom úrade či každú nedeľu na požiarnej zbrojnici. Môžete nás podporiť aj finančne na č.ú. SK35 7500 0000 0040 2742 0695. Za podporu ďakujeme.

Text: Bc. Matej Molnár, predseda DHZ Chtelnica

Vývoz komunálneho odpadu v našej obci

Vážení občania! Pri vývoze komunálneho odpadu sa v poslednom čase často stretávame s tým, že nádoby na komunálny odpad obsahujú taký odpad, ktorý do týchto nádob nepatrí. Jedná sa hlavne o stavebný či biologický odpad, dokonca pri poslednom vývoze istá smetná nádoba obsahovala mŕtvu sliepku.

Dôrazne Vás preto žiadame, aby ste do odpadových nádob hádzali len taký komunálny odpad, ktorý do týchto nádob patrí. V prípade zistenia, že nádoba obsahuje kovy, plasty, papier, sklo, biologický či stavebný odpad, nebudú Vám tieto nádoby vyprázdnené. V obci sa nachádzajú nádoby na jednotlivé druhy separovaného odpadu, k dispozícii je aj zberný dvor.

Text a foto: OPS Chtelnica, s.r.o.

Eliminácia dažďových vôd vo verejnej kanalizácii obce

Vypúšťanie dažďových odpadových vôd z povrchového odtoku rodinných domov do verejnej kanalizácie je v súčasnej dobe veľmi vážnym nedostatkom hospodárenia s vodou nielen na Slovensku, ale v celej Európskej únii.

Dažďové vody, ktoré odtekajú zo striech rodinných domov, tvoria v zmysle zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách samostatnú zložku spoplatnenia v prípade, že sú odvedené spolu so splaškovými vodami do verejnej kanalizácie (viď § 29 ods. 4 Zákona 442/2002 Z. z.).

Vlastník verejnej kanalizácie je oprávnený účtovať tieto odtekajúce dažďové vody verejnou kanalizáciou exaktným výpočtom podľa veľkosti strešnej plochy a spevnených plôch, nakoľko tieto vody značne zaťažujú kanalizačnú stokovú sieť nerozpustnými plávajúcimi látkami, a tým výrazne zvyšujú energetické a finančné náklady prevádzkovania čistiarne odpadových vôd.

Obecný podnik služieb Chtelnica, spol. s.r.o. bude preto v jarných mesiacoch roku 2020 kontrolovať jednotlivé nehnuteľnosti, či sú dažďové vody a spevnené plochy napojené do obecnej splaškovej kanalizačnej siete. V prípade, že sa zistí takéto napojenie na verejnú kanalizačnú sieť, bude týmto nehnuteľnostiam fakturované okrem spracovania splaškovej vody aj spracovanie dažďovej vody.

V súlade s uplatňovanými spoločenskými záujmami je súčasným trendom dažďové vody v mieste ich vzniku zadržať, akumulovať a následne využiť ako úžitkovú vodu na polievanie záhrad a zelene.

Text: OPS Chtelnica, s.r.o.

Aktivity seniorov v roku 2019

Výlet na horu Budkov

Jeseň života pre nás seniorov nepredstavuje iba pribúdanie zdravotných problémov a uzatvárania sa do seba, ale je zaslúženým odpočinkom po celoživotnej práci. Senior má konečne čas aj na seba - môže sa venovať svojim obľúbeným aktivitám aj s ostatnými obyvateľmi našej obce. Vedenie našej ZO JDS si uvedomuje, že s príchodom staroby sa znižuje telesná sila, preto sa snaží prispôsobiť akcie širokej základni.

Oddych vo vode a slniečko prospieva každému organizmu, preto II. polrok našej činnosti bol zahájený kúpaním na termálnom kúpalisku v Dunajskej Strede 24. júna.

Už o tri dni na to, 27. júna, sa uskutočnilo vystúpenie speváka Ľudovíta Kašubu. Pivnica pod kaštieľom "praskala vo švíkoch", občania Chtelnice a širokého okolia vytvorili úžasnú atmosféru.

Horúci 18. júl bol ako stvorený na návštevu kúpaliska v našej obľúbenej Dunajskej Strede.

Pod názvom "Ostrovského paleta" sa v bašte otvárala výstava, kde kultúrny program pomáhala naplniť spevácka skupina Klenovanka.

Výbor našej ZO JDS za výdatnej podpory člena Mariána Bašnáka, zorganizoval 21. júla v kaplnke kaštieľa vystúpenie opernej speváčky Galiny Adler, ktorú hrou na klavíri sprevádzal Milan Hradil. Tejto nezvyčajnej akcie sa zúčastnilo viac ako 80 občanov. Pre všetkých prítomných bolo pripravené aj malé pohostenie.

Na námestí v malom parku sa 28. augusta konala oslava SNP, kde so svojimi piesňami vystúpila aj Klenovanka.

Na deň 30. 8. bol pripravený jednodňový výlet na pútnické miesto - horu Budkov. Toto miesto bolo výnimočné krásnym prostredím a ešte krajším výhľadom na okolie. Účastníci výletu duchovne pookriali vykonaním krížovej cesty. Na spiatočnej ceste sa stihli zastaviť v meste Matúša Čáka, v Trenčíne.

Už tradične sa seniori starajú o čistotu na cintoríne. Preto sa 13. septembra zišlo až 43 členov, aby vyčistili chodníky, a niektoré dlhodobo zanedbané hroby, o ktoré sa nik nestará.

Koncom septembra si päť našich členov urobilo výlet vlakom do Spišskej Novej Vsi. Prekvapila ich čistota mesta a jeho krásne vybudované centrum. Stretli sa aj s rodákom Chtelnice - Mirkom Damaškovičom, ktorý ich ochotne sprevádzal mestom.

Bojnice sú známe hlavne ako kúpeľné mesto, ale aj krásnym zámkom, či ZOO. Naši členovia, ubytovaní v hoteli Régia, si krásy tohto mesta užívali celý týždeň, od 6. až do 11. októbra.

Jesenný október sa blížil ku koncu, ale krásny slnečný deň lákal na výlet - návšteva Bratislavského hradu, nábrežia Dunaja a predstavenia RND - "O čom snívajú trpaslíci" bolo peknou bodkou za činnosťou v tomto období.

11. novembra si svet pripomína pamiatku obetí v oboch svetových vojnách zapálením sviečky. Aj naši členovia sa zúčastnili tejto akcie, kde opäť zaspievala Klenovanka.

Rok sa nenávratne blíži k svojmu záveru, čo znamená tradičné Mikulášske posedenie - pri dobrej hudbe a dobrom jedle pookriala duša nejedného seniora.

Za všetky tieto zrealizované akcie treba poďakovať nielen výboru, ale aj všetkým Vám - našim aktívnym a usilovným členom. Do nasledujúceho magického roku 2020 si zaželajme pevné zdravie, pohodu v rodine a dobrých ľudí okolo.

Veľa šťastia v žiare svetiel stromčeka, aby láska zavítala aj do Vášho domčeka. Šancu nám dá nový rok zas na lepší začiatok!

Text: Viera Jamnická
Foto: Jozef Mesák

Otvorenie Makovičky

Prvotná myšlienka bola vytvoriť miesto, kde by sa zmysluplne stretávali mamičky s deťmi na materskej dovolenke. Povieme vám pravdu, plány sa zmenili.

Nebude a nie je to už teraz obyčajný „detský kútik“! Máme s vami a vašimi deťmi, vnúčatami, ale aj s vami, rodičia, budúci rodičia, starí rodičia, veľké plány!

Po dlhých mesiacoch rozmýšľania, vybavovania, zariaďovania, sa sen stal skutočnosťou a približne v polovici októbra sme našu Makovičku oficiálne otvorili. Otvoreniu predchádzalo divadlo pre deti a následne zoznámenie sa s priestormi. Od tohto dňa sa môžeme v Makovičke vidieť každý utorok a štvrtok.

Novembrovou akciou bola v centre návšteva chtelnickej pani zubárky, ktorá mala obrovský úspech. Vianočným fotením detí s rodinami, pečením či zdobením medovníčkov sme spolu strávili čas adventu a chystali sa na najkrajšie sviatky roka.

Všetky plánované akcie a oznamy vždy zverejňujeme na našej facebookovej stránke, ktorú máte možnosť všetci sledovať.

V budúcnosti, dúfajme, že blízkej, máme v pláne realizovať pre deti montessori dielne, zaviesť angličtinu, pohybový krúžok, stráženie detí, pozvať rôznych zaujímavých ľudí na besedy, kruhové diskusie, prednášky. Venovať sa nielen výchove, ale aj materstvu, tehotenstvu, psychológii, rozvoju osobnosti, medicíne, životnému štýlu, či ekológii.

Plánujeme burzy a výmeny oblečenia a budeme sa snažiť získať prostriedky aj na to, aby sa vytvorilo kvalitné prostredie pre deti aj v okolí bašty. Momentálne nám chýba miesto, kde by sme odkladali kočíky a bicykle v čase keď prší, či sneží. Zíde sa nám každá ruka, ktorá je ochotná pomôcť pri akciách, sme otvorené každému nápadu a tešíme sa na stretnutia s Vami!

Veľa ľudí nám pomáhalo a pomáha, aby vyzeralo materské centrum tak, ako to vyzerá. Ďakujeme Pete Bašnákovej za logo, OPS za pohotovostné služby, našim manželom a Vám za trpezlivosť.

Na záver chceme poďakovať vedeniu obce, bývalému starostovi, súčasnému starostovi, poslancom, že nám umožnili v týchto priestoroch fungovať, ďakujeme za finančnú pomoc a za dôveru! Veríme, že budete spokojní, že priestor je zmysluplne a naplno využívaný. A my vám dávame slovo, že to tak aj zostane.

Prajeme Vám požehnané sviatky a krásny začiatok do Nového roka!

Text: Mgr. Petra Biskorovajná
Foto: Peter Lukačovič

Katarínsky ples

Plesová sezóna nás síce ešte len čaká, no u nás sa mesiac pred Vianocami, 23.11. 2019 už jeden ples uskutočnil. V kultúrnom dome v Chtelnici sa konal Katarínsky ples. Organizátori od 20:00 hodiny privítali dovedna 200 hostí nie len z Chtelnice, ale i okolia.

Po úvodnom príhovore, nasledovalo vystúpenie tanečnej skupiny STREETBEATS CREW z Trnavy. Po 10 minútovom predstavení mladých tanečníkov, už hudobnej skupine EXIL nebránilo nič, aby mohli zabávať ľudí svojimi hitmi. Večera bola nachystaná formou bufetových stolov, na výber bolo bohaté menu. Počas celého večera bol k dispozícii candy bar, či pagáče. Žrebovanie tomboly prišlo na rad po polnoci, pripravených bolo 40 cien, z toho hlavnou bol futbalový zájazd do Talianska. Šťastný výherca sa tak môže tešiť na skvelý zážitok. Po tombole zábava pokračovala do skorých ranných hodín.

Organizátori veria, že splnili očakávania všetkých hostí a zároveň ďakujú každému, kto akokoľvek pomohol pri organizácii tohto podujatia.

Text: Marek Turanský
Foto: Peter Lukačovič

Plesová zábava v plnom prúde

Tanečná skupina STREETBEATS CREW

Divadlo Estrádne všeličo

Po letnej dovolenkovej sezóne opäť prišla do Chtelnice divadelná jeseň.

V nedeľu 1. 12. 2019 v podvečer, si chtelnické divadlo OCH pripravilo premiéru estrádneho vystúpenia pod názvom Estrádne všeličo. V jednotlivých scénkach Večerníček, Sekretárka, U doktora I. a II., Elektrónkový šéf, Návšteva z Marsu a Cirkusová manéž sa naplno prejavil typický humor nám známeho pána Emila Piešťanského Cernického, ktorý bol ich autorom. Zároveň bol i hercom a režisérom. Dobre odpozerané komické situácie zo života s humorným nadsadením majstrovsky zahrali Zuzka Hanzlovičová (D. Lopašov), Soňa Polakovičová (Dechtice) a známa komička Alena Silná. Mužské postavy stvárnili okrem Emila Piešťanského Cernického, Andrej Uváček (D. Lopašov), Jozef Mnešický (D. Lopašov), Pavol Kičina, Igor Chnapko, Ivan Prvý, Ľuboš Jankovič. Kostýmy zabezpečili Andrea Bašnáková a Ľubica Piešťanská. A pre prípad potreby bola nápomocná šepkárka Erika Pňakovičová.

Možno konštatovať, že približne 160 divákov odchádzalo z kultúrneho domu veľmi spokojných, s dobrou náladou a pocitom príjemne stráveného nedeľného večera.

Text: Mgr. Ružena Lukačovičová
Foto: Archív OCH

Koncert v Malokarpatskej galérii

Dňa 12. 10. 2019 o 17.00 h., sa mohli všetci návštevníci Malokarpatskej galérie stretnúť s významnou osobnosťou slovenskej populárnej hudby, Pavlom Hammelom. Tento spevák a skladateľ, ktorý je viacej známy strednej a staršej generácii poslucháčov populárnej hudby, prišiel do Malokarpatskej galérie v Chtelnici predstaviť svoju maliarsku tvorbu.

Výstava niesla názov Ilúzie hudby, a ako už samotný názov napovedal, obrazy namaľované prevažne na väčších plátnach sú abstraktnou víziou hudobníka, akýmsi pomyselným pohľadom do jeho duše. O maliarskej tvorbe Pavla Hammela na otvorení výstavy fundovane a zároveň veľmi vtipne porozprávala kurátorka výstavy PhDr. Marta Hučková - Kocianová.

Okrem zaujímavých obrazov si mohli prítomní vypočuť aj takmer hodinový koncert v podaní autora. Pavol Hammel všetkých veľmi milo prekvapil humorným slovným komentárom medzi jednotlivými piesňami. V priateľskej komunikácii s prítomnými pokračoval aj po otvorení výstavy. Nevyhol sa ani podpisovaniu a fotografovaniu.

Výstava trvala do 1. 12. 2019 a bola už 26. výstavou konanou v Malokarpatskej galérii od jej otvorenia. V roku 2019 to boli nasledovné výstavy:

8. 12. 2018 - 27.1.2019 to bola jubilejná výstava s názvom *„78“* Matej Slabý - tvorba Mateja Slabého a jeho bývalých žiakov.

2. 2. 2019 - 17. 3. 2019 výstava *„Ouroboros“* americkej umelkyne žijúcej na Slovensku Allison Kotzig - konceptuálna tvorba.

23. 3. 2019 – 12. 5. 2019 výstava fotografií Pavla Pechu z Trnavy *„Dva svety.“*

17. 5. 2019 – 23. 6. 2019 výstava prác žiakov CZUŠ Sv. Gorazda *„Oravského paleta.“*

29. 6. 2019 - 11. 8. 2019 rezbárska výstava *„Dláto Jozefa Ostrovského.“* Vystavovalo 15 rezbárov.

17. 8. 2019 – 6. 10. 2019 *VII. klubová výstava členov združenia KRUH*. Maľbu, drevorezbu, fotografiu, porcelán, kreslený humor vystavovalo 13 členov.

12. 10. 2019 – 1. 12. 2019 výstava *„Ilúzie hudby“* – maľby Pavla Hammela.

7. 12. 2019 – 19. 1. 2020 výstava *„Knižné ilustrácie“* výtvarníka Filipa Horníka zo Smoleníc.

Text: Mgr. Ružena Lukačovičová
Foto: Petra Bašnáková

Prednáška o Móricovi Beňovskom

Pán Miroslav Musil, PhDr., PhD. pri prednáške s premietaním

V Malokarpatskej galérii v kaštieli sa dňa 28. 09. 2019 uskutočnila prednáška o Vrbovskom rodákovi grófovi Móricovi Beňovskom. Prednáška niesla názov „Gróf Móric Beňovský – po stopách veľkokráľa po troch svetadieloch“ a prezentoval ju pán Miroslav Musil, PhDr., PhD., známy diplomat, historik, pedagóg, cestovateľ, turistický sprievodca, tlmočník, publicista, scenárista, a spisovateľ literatúry faktu.

Gróf Móric Beňovský bol slovenský dobrodruh, cestovateľ, spisovateľ, a najvýznamnejšie, kráľ Madagaskaru. Bol prvý Európan, ktorý sa plavil v severnom Tichom oceáne. Je autorom memoárového diela Pamäti a cesty.

-red-
Foto: Archív obce

Prírodovedná gramotnosť a vedecké myslenie u detí

V dnešnej dobe sa začína čoraz viac klásť dôraz na prírodovednú gramotnosť, najmä v predškolskom veku, kedy je dieťa schopné rozvíjať schopnosti, predstavy a postoje vedeckej práce, aj keď ešte nie na takej úrovni ako v primárnom vzdelávaní. Prírodovedná gramotnosť sa zameriava nielen na ochranu životného prostredia a svojho zdravia, ale aj na hľadanie riešení a odpovedí na rôzne javy a skutočnosti pomocou výskumných metód. Každé dieťa je iné, inak vníma rôzne situácie a javy, má iné kognitívne myslenie. Preto treba brať do úvahy individualitu a osobnosť každého dieťaťa zvlášť, a rešpektovať jeho možnosti. Deti sa rady venujú a zaujímajú o prírodu a prírodné javy. Keďže sú od narodenia zvedavé, zaujíma ich väčšinou všetko a nie je problém ich motivovať a zaujať, čo i len maličkosťou. Túto gramotnosť rozvíjame aj v našej MŠ a podporujeme u detí vedecké a kognitívne myslenie.

Deti pri hravej aktivite - obeh vody v prírode

Predškolský vek trvá od troch do 6 - 7 rokov. Pre dieťa v tomto veku je typické, že hlavnou prioritou je pre neho hra. Tým, že sa s dieťaťom hráme, rozvíjame v ňom predstavivosť, fantáziu, ktorej má veľa, motoriku a jemnú motoriku. Taktiež sa zjemňuje a spresňuje činnosť receptorov ako je hmat, čuch, chuť, zrak a sluch. Viac sa zaujíma o ostatné deti a rozvíja si tak sociálne kompetencie. Je to obdobie otázok, dieťa je zvedavé, všetko chce vedieť a hľadá odpovede na to, čo ho zaujme. Deti majú svoje vlastné predstavy o fungovaní sveta tzv. prekoncepty – detské naivné predstavy, ktoré si každé dieťa vytvára pomocou vlastnej predstavivosti, fantázie a skúsenosti.

Pomocou hravých aktivít demonštrujeme rôzne prírodné javy a snažíme sa deťom priblížiť fungovanie prírody, ako napríklad obeh vody v prírode, magnetizmus, vyparovanie atď. Vtedy sa „premeníme“ na malých vedcov a hľadáme odpovede na rôzne, pre deti, ešte nevyjasnené otázky. Pri svojom skúmaní využívame základné spôsobilosti vedeckej práce, ako je - spôsobilosť pozorovať, spôsobilosť merať, vedecky komunikovať, klasifikovať, interpretovať a tvoriť predpoklady. Deti sa učia v edukačnom procese tieto spôsobilosti, čiže schopnosti, oddelene, pričom v reálnom živote ich neoddeľujeme, ale využívame súčasne. Každé dieťa je iná osobnosť, preto aj prekoncepty sú odlišné, vyrastá v rozdielnych rodinách, pohybuje sa v inom prostredí, ktoré naňho vplýva. Dieťa svoje predstavy začína meniť až keď sa stretne s novou skúsenosťou a spojí si ju so svojou doterajšou predstavou. Násilné pretváranie predstáv u detí predškolského veku je zbytočné, lebo najlepšou výučbou je vlastná skúsenosť.

Zábava s magnetmi

Preto sa snažíme deťom ponúkať vedecké aktivity, experimenty, pozorovania, kde vlastným bádaním nájdu odpovede na svoje otázky.

Text a foto: Bc. Kristína Einšpiglová

Škola a choroby

Škola a škôlka je v plnom prúde. Čo však rodičov a deti vie veľmi potrápiť je choroba. Je to zaťažkávajúca skúška pre organizmus dieťaťa i pre trpezlivosť rodičov. Z vlastných skúseností vieme, že nie vždy vieme posúdiť, či ide o chorobu, alebo o snahu dieťaťa o voľný deň. Niekedy je ťažké sa rozhodnúť či dieťa nechať doma a narýchlo si vybaviť voľno v práci, alebo ho môžeme s čistým svedomím poslať do škôlky či školy. V týchto prípadoch ho určite nechajte doma:

1. HORÚČKA

Našťastie, dnes je už takmer nemožné, aby dieťa fingovalo horúčku. Teplota vyššia ako 37,5 je jednoznačným dôvodom na to, aby sme dieťa rozhodne nechali v domácom prostredí. Už i mierne zvýšená teplota, môže byť signálom, že sa v tele dieťaťa niečo deje, a preto väčšina mamičiek nepustí dieťa do školy ani v prípade mierne zvýšenej teploty. Teplota okolo 38 stupňov Celzia zvyčajne naznačuje vírusovú infekciu, pri ktorej dieťa potrebuje odpočinok na lôžku a dostatok tekutín. Predtým ako dieťa dáme opäť po chorobe do školy by malo byť 48 hodín bez teploty. Samozrejme, najlepšie je poradiť sa s lekárom a neunáhliť nástup, aby sa ochorenie nezopakovalo.

2. CHRÍPKOVÉ PRÍZNAKY

Rozhodne nedávajte dieťa do školy, ak má príznaky podobné chrípkovým. Horúčka, kašeľ, bolesti svalov celého tela, bolesti hlavy, triaška, nevoľnosť a extrémna únava sú prejavmi chrípky a jednoznačným dôvodom na to, aby dieťa zostalo v posteli.

3. DÝCHACIE PROBLÉMY

Problémy s dýchaním, upchatý nos so zeleným a krvavým soplíkom, stály výtok z nosa či dýchavičnosť, úporný kašeľ môžu byť príznakmi zložitejšieho ochorenia, napríklad sinusitídy, zápalu priedušiek alebo pľúc. V tom prípade rozhodne navštívte pediatra a nechajte dieťa dôkladne vyšetriť.

4. ZVRACANIE A HNAČKA

Tráviace problémy spojené so zvracaním alebo hnačkou sú jasným dôvodom na to, aby dieťa neišlo do kolektívu. Pozor, môže ísť aj o prudké infekcie, potravinové alergie alebo otravy, ktoré jednoznačne potrebujú odborné vyšetrenie. Zvracanie a hnačka sú najčastejšie virotického pôvodu, ale je dobré byť na istote. Veď dobre viete, čo všetko sú schopné deti dostať do úst. Pri hnačkách je dôležité sledovať ich frekvenciu a zabezpečiť dieťaťu dostatočný príjem tekutín. Vírusová hnačka netrvá dlhšie ako dva - tri dni a môžeme ju liečiť voľne dostupnými liekmi z lekární. V prípade, že ochorenie trvá viac ako tri dni, vyhľadajte lekára.

5. ZÁPAL SPOJOVIEK

Začervenané očné bielka, viditeľné cievky, nadmerná tvorba karpín, hlienom „zalepené“ oko – to sú príznaky zápalu spojoviek. Medzi deťmi sa toto ochorenie veľmi ľahko šíri, najmä ak si neumývajú dostatočne ruky a často sa dotýkajú očí. Väčšinou je toto ochorenie spôsobené vírusom, a pomocou kvapiek sa dá liečiť veľmi rýchlo. Vhodné je však nechať dieťa doma i pri takomto, na prvý pohľad nevinnom ochorení, aby sa zabránilo šíreniu. Navyše dieťa cíti diskomfort a i pre neho bude lepšie, keď zostane v domácom prostredí.

6. SVRBIACA HLAVA

Môže ísť o príznak alergie alebo dermatitídy, ale aj o extrémne nákazlivé osídlenie hlávky vášho dieťaťa všou detskou. Medzi malými deťmi je stále veľmi rozšírená a ľahko sa prenáša, niekedy ju však ťažšie odhalíme. Pravidelná kontrola vlasov dieťaťa nikdy neuškodí. V prípade, že zistíte prítomnosť tohto parazita, neposielajte dieťa do školy a ihneď zahájte všetky procesy, ktoré vedú k zbaveniu sa vši. V lekárni dnes už existuje veľa prípravkov, nevyhnutnosťou je však neustále vyčesávanie hustým hrebeňom a dezinfekcia vankúšov, uterákov, čiapok, oblečenia dieťaťa. V tomto prípade nahláste danú skutočnosť v škole a škôlke, aby zodpovední vedeli urobiť patričné hygienické opatrenia.

7. VYRÁŽKA

Vyrážka nemusí znamenať hneď vážne ochorenie, ale môže byť prejavom ovčích kiahní a mnohých ďalších vírusových ochorení, bežných u dojčiat a malých detí.

V materskej škole sú učiteľky povinné podľa zákona vykonávať ranný filter. To znamená, že musia deti, ktoré majú príznaky choroby, vrátiť späť rodičovi. Boli by som radi, aby boli rodičia zodpovední, pretože sa stretávame s oprávnenými výčitkami, že prijímame do kolektívu choré deti. Vieme však, že táto výčitka má smerovať rodičom detí, ktoré sú choré.

Prosíme rodičov, aby sa nezatajovali a dvíhali telefón, keď im voláme z dôvodu choroby alebo zranenia žiaka v škole alebo škôlke. Je totiž neprípustné, aby dieťa, ktoré prišlo preliečené, muselo byť v kontakte s chorým dieťaťom, od ktorého sa znova v krátkom čase nakazí. Nie je to čestné ani voči rodičom, ktorí opätovne nemôžu ísť do práce. Rodičia detí, ktoré majú slabšiu imunitu by vedeli rozprávať... Chcem teda opätovne apelovať na zodpovednosť rodičov, aby boli dôslední a empatickí voči iným rodičom a deťom ako v škole, tak aj v škôlke.

Text: ZŠ v Chtelnici

Kedy sú Vianoce?

(Prežiť svätý večer pri Vianočnom stole bez Ježiša...)

Už niekoľko mesiacov môžeme pozorovať, ako sa svet namáha, aby nám pripravil a spríjemnil Vianoce. Vianočné trhy, zájazdy, rekreácie na horách, programy televíznych staníc… Niektorí túto ponuku sveta prijali a preto jedia, spievajú, zabávajú sa, kupujú darčeky, upratujú, vypekajú, nakupujú...

V jednej ankete bola ľuďom položená otázka: „Bez čoho si neviete Vianoce predstaviť?“ Na túto otázku odpovedalo viacero ľudí. A z ich odpovedi vyplynulo, že Vianoce si jedni nevedia predstaviť bez svojich najdrahších, bez svojej rodiny, iní zasa bez stromčeka, darčekov, bez jedla, bez fľašky. Ďalší podotkli, že si nevedia predstaviť bez mieru a pokoja. Ale nikto nespomenul Ježiša.

Milí Chtelničania, ale, aké sú to Vianoce bez Ježiša? Veď znamením Vianoc je „dieťatko zavinuté do plienok a uložené v jasliach“ (Lk 2,12). Prežiť svätý večer pri Vianočnom stole bez Ježiša – to majú byť Vianoce? Nevidieť a nepočuť tú najradostnejšiu správu o Ježišovom narodení „dnes sa vám v Dávidovom meste narodil Spasiteľ, Kristus Pán“ (Lk 2,10) - to majú byť Vianoce?

Vianoce mnohí nazvali sviatkami rodiny, vzájomného obdarúvania sa. Je dobré, že sa ľudia takto stretávajú, avšak chutné pokrmy, cenné darčeky a rodinná pohoda, to je len rámec Vianoc, ale nie ich hlavný motív. Tu nejde o to vynechať všetky záležitosti, ktoré vytvárajú dobrú atmosféru, spájajú rodinu, utužujú spoločenstvo. Je treba zachovať rodinné tradície, zvyky, darčeky, stromček. Len tomu všetkému treba dať nádych skromnosti a jednoduchosti, bez pýchy a veľkých výdavkov.

Keď cisár Jozef II. zrušil za svojej vlády množstvo kláštorov, prišlo na trh veľa umeleckých náboženských obrazov. Predávali sa za veľmi nízke ceny. Jeden šikovný obchodník ich skupoval vo veľkom počte. „Vy ste taký nábožný?“ – pýtali sa ho. Usmial sa: „Ale kdeže, ten obraz nechám vyrezať a zahodiť a pozlátené rámy dobre predám.“

Pozlátko Vianoc sa slávi všade, ale ich jadro sa niekam stratilo. Ak obrátime pozornosť na niečo iné, minuli sme sa cieľu Vianoc. Krásny obraz sa môže zavesiť aj bez rámu, ale zavesiť nádherný rám bez obrazu, to je nezmysel. Vianoce môžu byť krásne aj bez jedla a bez darčekov. Sláviť Vianoce je „umenie“. „Umenie“ tešiť sa z narodenia Syna Božieho, lebo Vianoce bez Ježiša sú omyl. Vianoce sú o priateľstve Boha a človeka.

Milí Chtelničania, prajem Vám všetkým, aby ste v tomto posvätnom vianočnom čase zažili radosť a lásku Betlehemského dieťaťa nielen vo svojich rodinách, ale aj vo svojom srdci, v ktorom nech má Boh vždy svoje pevné miesto.

R. Nitran, farár

Bez Ježiša neexistujú Vianoce.

(vianočné zamyslenie pápeža Františka)

Drahí bratia a sestry, dnes by som sa chcel s vami pristaviť pri význame sviatkov Narodenia Pána Ježiša Krista, ktoré v týchto dňoch prežívame vo viere a počas slávení. Stavba betlehemu a predovšetkým liturgia, prostredníctvom svojich biblických čítaní a svojich tradičných spevov, nám dávajú znovu prežívať ono dnes, keď sa nám narodil Spasiteľ, Kristus Pán (Lk 2,11).

V našich časoch, predovšetkým v Európe, sme svedkami istého druhu potierania podstaty Vianoc: v mene akéhosi falošného rešpektu, ktorý nie je kresťanský, a za ktorým sa často ukrýva snaha vytlačiť vieru na okraj, sa z tohto sviatku odstraňuje akákoľvek súvislosť s Ježišovým narodením. V skutočnosti je však práve táto udalosť Ježišovho narodenia tými jedinými skutočnými Vianocami! Bez Ježiša neexistujú Vianoce; je to nejaký iný sviatok, avšak nie Vianoce. Ak je v centre on, potom aj všetko navôkol, čiže svetielka, zvuky, rozličné miestne tradície, vrátane typických jedál, všetko prispieva k vytvoreniu atmosféry sviatku, avšak s Ježišom v centre. No ak odstránime jeho, svetlo hasne a všetko sa stáva predstieraným, vonkajškovým.

Prostredníctvom ohlasovania Cirkvi, sme my, tak ako pastieri z Evanjelia (porov. Lk 2,9), vedení hľadať a nachádzať skutočné svetlo, to Ježišovo, ktorý, stávajúc sa človekom tak ako my, sa ukazuje prekvapujúcim spôsobom: rodí sa z chudobného neznámeho dievčaťa, ktoré ho privedie na svet v maštali, len s pomocou manžela... Svet si nič nevšimne, avšak v nebi anjeli, ktorí vedia o čo ide, jasajú! A takto sa nám Boží Syn ukazuje aj dnes: ako Boží dar ľudstvu, ktoré je ponorené do noci a do mrákav spánku (porov. Iz 9,1). Ešte aj dnes sme svedkami toho, že častokrát ľudstvo uprednostňuje tmu, lebo vie, že svetlo by odhalilo všetky tie činy a tie myšlienky, za ktoré by sa muselo červenať a hrýzlo by ho svedomie. Tak uprednostňujeme zotrvávať vo tme a nezatriasť svojimi zlými návykmi.

Môžeme si teda položiť otázku, čo znamená prijať Boží dar, ktorým je Ježiš? Ako nás to on sám naučil prostredníctvom svojho života, znamená to dennodenne sa stávať nezištným darom pre tých, ktorých stretávame na našej ceste. Preto si na Vianoce vzájomne dávame dary. Tým skutočným darom pre nás je Ježiš, a tak ako on, aj my chceme byť darom pre druhých. A keďže chceme byť darom pre druhých, vzájomne si dávame dary – ako znak, znamenie tohto postoja, ktorému nás učí Ježiš: on, poslaný od Otca, bol darom pre nás a my sme darmi pre ostatných.

Apoštol Pavol nám ponúka zhrňujúce vysvetlenie, keď píše – a tieto Pavlove slová sú krásne: Zjavila sa Božia milosť na spásu všetkým ľuďom a vychováva nás, aby sme žili v tomto veku triezvo, spravodlivo a nábožne (Tít 2,11-12). Božia milosť „sa zjavila“ v Ježišovi, v tvári Boha, ktorého Panna Mária priviedla na svet ako každé dieťa tohto sveta, on však neprišiel „zo zeme“, prišiel „z neba“, od Boha. Týmto spôsobom, prostredníctvom vtelenia Syna, nám Boh otvoril cestu nového života, založeného nie na egoizme, ale na láske. Ježišovo narodenie je tým najväčším gestom lásky nášho Nebeského Otca.

A nakoniec posledný dôležitý aspekt: na Vianoce môžeme vidieť, ako sú ľudské dejiny, ktorými hýbu mocní tohto sveta, navštívené Božími dejinami. A Boh do nich zapája tých, ktorí sú vytisnutí na okraj spoločnosti, ako prvých adresátov jeho daru, čiže spásy, ktorú Ježiš priniesol. S maličkými a opovrhnutými Ježiš vytvára priateľstvo, ktoré pokračuje v čase a ktoré živí nádej v lepšiu budúcnosť. Tieto osoby, reprezentované pastiermi z Betlehema, ožiarila Pánova sláva (Lk 9-12). Boli vylúčení na okraj, neobľúbení, opovrhovaní, a práve im sa zjavila tá veľká novina ako prvým. S týmito osobami, s maličkými a opovrhovanými, Ježiš vytvára priateľstvo, ktoré pokračuje v čase, a ktoré živí nádej v lepšiu budúcnosť. Týmto ľuďom, ktorých reprezentujú betlehemskí pastieri, sa zjavuje veľké svetlo, ktoré ich vedie priamo k Ježišovi. S nimi, a v každom čase, chce Boh budovať nový svet, svet, v ktorom už viac ľudia nie sú odmietaní, zneužívaní a zbedačení.

Drahí bratia a sestry, otvorme v týchto dňoch myseľ a srdce, aby sme prijali túto milosť. Ježiš je Božím darom pre nás a ak ho prijmeme, aj my sa tak môžeme stať pre druhých Božím darom, predovšetkým pre tých, čo nikdy nezakúsili pozornosť a nehu.

Veď koľko ľudí vo svojom živote nikdy nezakúsilo pohladenie, láskavú pozornosť, gesto nehy... Vianoce nás podnecujú urobiť to. Takto sa Ježiš opäť príde narodiť do života každého z nás a cez nás je aj naďalej darom spásy pre maličkých a vylúčených.

V hostinci nebolo miesto

(vianočné zamyslenie amerického arcibiskupa Fultona J.)

Mária nosí dieťa a očakáva, že sa čoskoro narodí. Jozef je tiež plný očakávania, keď vstupuje do mesta, kde býva jeho rodina. Hľadal miesto, kde by sa mohol narodiť ten, ktorý bude patriť nebu aj zemi. Mohlo by sa stať, že Stvoriteľ by si pre seba nenašiel miesto vo svojom vlastnom stvorení? Jozef si myslel, že sa určite nájde miesto v hostinci. Bolo tam miesto pre bohatých, pre tých, ktorí boli oblečení v drahých šatách, pre každého, kto mal peniaze na prepitné pre majiteľa. Koniec koncov, keď budú zvitky dejín dopísané až do posledného slova, to najsmutnejšie zo všetkého, čo bolo napísané, bude: „... pre nich nebolo miesta v hostinci“ (Lk 2,7). V hostinci sa miesto nenašlo, ale v maštali áno. Hostinec bol mienkotvorným miestom, ohniskom nálad sveta, kde sa stretávali svetáci, bolo to zhromaždisko populárnych a úspešných ľudí. Tam, kde sa stretáva svet, však nie je pre nich miesto. Maštaľ je miesto pre vydedencov, zabudnutých a pre opovrhovaných. Možno svet očakával, že sa Boží Syn narodí v hostinci. Maštaľ by iste bola tým posledným miestom, kde by ste ho hľadali.

Vezmime si z toho ponaučenie, že božstvo nájdeme vždy tam, kde ho najmenej očakávame. A tak Boží Syn, ktorý sa stal človekom, je pozývaný, aby vstúpil do tohto vlastného sveta zadnými dverami.

Veľmi špeciálny bankový účet!

(novoročné zamyslenie 2020)

Predstavte si, že by ste mali špeciálny bankový účet, na ktorom by bolo každé ráno uložených 86 400 euro. Účet neumožňuje udržiavať žiadne hotovostné zostatky a každý večer zruší akúkoľvek časť sumy, ktorú ste počas dňa nepoužili. A vlastne si ten účet vôbec nemusíte predstavovať. Každý z nás ho predsa vlastní.

Jeho názov je Čas. Každé ráno dostaneme 86 400 sekúnd. Neumožňuje nám prenášať si sekundy, ktoré sme nevyužili do ďalšieho dňa. Nepovoľuje požičiavať si sekundy navyše. Každé ráno je na účte nový vklad a každý večer sa nevyužitý čas zničí. Ak denné vklady nevyužijeme, nemôžeme sa odvolať, aby sme ich získali späť, je to jednoducho naša strata.

Nikdy si nemôžeme vypožičať čas. Nemôžeme si jednoducho zobrať pôžičku. Čas, ktorý máme, je čas, ktorý máme. A rovnako, ako sa rozhodujeme, na čo minieme peniaze, sa každý deň rozhodujeme, na čo minieme náš čas.

Nikdy nemôžeme povedať, že nemáme na nejaké veci čas. Toho času máme veľa. Ibaže ako náhle si určíme priority, určíme si, na čo tie sekundy využijeme, zrazu skutočne na nejaké veci čas neostane. Musíme si veľmi dôkladne vybrať, na čo tých 86 400 sekúnd poputuje. Žijeme v časoch ponáhľajúcej sa prázdnoty, veľa ľudí nerobí nič, ale robí to s náhlením!

Prajem Vám, milí Chtelničania, v novom roku 2020, aby Pán času a všetkého dobra bol neustále s Vami a dobre ste naplnili svoj čas.

R. Nitran, farár

Boli sme v komunite Cenacolo.

(osobné svedectvo z minulých Vianoc)

Predstavte si pustatinu o rozlohe niekoľko árov, zarastenú burinou, pichľavými kríkmi, so zbúraniskom neidentifikovateľného objektu. Taká istá alebo podobná púšť zachvátila a zachvacuje i živé objekty. Mladých chlapcov i dievčatá, ale aj ľudí v zrelom veku. Z Božej Prozreteľnosti ochotou pomáhať a silou vôle krok za krokom sa tu doslova hodí prirovnanie s názvom knižky Antona Hlinku „Keď zakvitne rumovisko“.

Je Trojkráľový predvečer. Odbočujeme z hlavnej cesty k Včelárskej paseke, kde nás už nasmerováva muž v dlhom habite ku Komunite Cenacolo. Je to jeden z jej obyvateľov a účinkujúci v Živom Betleheme, ktorý si ideme pozrieť.

Široký kamenistý chodník z každej strany osvetľujú zapálené smolnice, z ktorých sála príjemné teplo. Ocitáme sa na veľkom priestranstve, ohradenom hrabovými lianami, upevnenými na drevených stĺpikoch. Zem je husto posypaná slamou, aby sa nešliapalo po blate. Vidíme ukážky vtedajšieho hospodárskeho života – kováč, pekár, ohrádky so živými zvieratami, hostinec... V prostriedku na miernej vyvýšenine je vybudovaná maštaľka s jasľami. A už sa začína samotný dej od počiatku, ktorým nás sprevádza rozprávanie dedka svojim vnúčatám.

Po výjave Zvestovania nasleduje ohlásenie súpisu obyvateľov, nariadeného cisárom. Priestranstvo sa zapĺňa ľuďmi, kráčajúcimi sem a ta a navzájom sa ukláňajúcimi. Prichádza aj Jozef s Máriou, aby sa dali zapísať. Hľadajú miesto na ubytovanie v hostinci, v iných domoch, ale všade ich odmietli. Keď nastal čas Máriinho pôrodu, uchýlili sa v maštaľke pri Betleheme, kde porodila Dieťa Ježiša, nášho Spasiteľa a uložila Ho do jasieľ. Nad maštaľou zažiarila jasná hviezda, anjel zvestoval pastierom túto udalosť a oni boli prví, ktorí sa prišli pokloniť Ježiškovi. Hviezda priviedla aj troch mudrcov z Východu k miestu narodenia nového Kráľa. Tí Mu priniesli vzácne dary a klaňali sa Mu. Deti, ktoré počúvali rozprávanie svojho dedka a sledovali betlehemské výjavy, sa rozbehli tiež k Ježiškovi v jasliach a vyzvali všetky deti, aby sa išli Ježiškovi pokloniť. Keď sme sa rozhliadli vôkol seba, bol nás tam úctyhodný počet, vrátane detí od najmenších v kočíkoch i väčších. Všetky sa stretli pri jasličkách, každé chcelo zblízka vidieť živé dieťatko – Ježiška. Nakoniec dal všetkým požehnanie prítomný kňaz a zaspievali sme Tichú noc, svätú noc.

Celé podujatie pripravili obyvatelia Komunity Cenacolo (toto bolo už tretie vo vianočnom období). Ich vedúci nám poďakoval za účasť a my sme s vrelým uznaním odchádzali domov. Ešte predtým sme boli pozvaní do ich spoločenskej miestnosti, kde nás pohostili. Snáď najväčší dojem sme mali zo vzájomných stretnutí príbuzných obyvateľov „Čenakola“. Z ich očí žiarila spokojnosť a radosť, že pre ich drahých prišla pomoc v pravý čas.

E. Piačková

Poďakovanie za rok 2019

Nech Pán zachováva v dobrom zdraví všetkých, ktorí mi v uplynulom roku 2019 pomáhali a tak prispievali k radosti nás všetkých. Ťažko je vysloviť vďaku každému, čo svojím spôsobom robí radosť nám všetkým, Boh to vidí.

Menovite sa chcem poďakovať: Editke Kičinovej, J.Čmehýlovi, L. Kimmerlingovej, A. Jedličkovej. Menovite sa chcem poďakovať aj rodinám - Kičinovej, Bokorovej, Piačkovej,...

Ďakujem Vám za modlitby, za každé milé slovo, úsmev, za porozumenie a pomoc. Ďakujem chlapcom miništrantom, že nie som pri oltári sám. Ďakujem lektorom, ktorí prichádzajú a čítajú pri svätých omšiach. Ďakujem našim obetavým ženám, ktoré spievajú pri pohrebných obradoch. Veľmi si to vážim. Ďakujem ženám modliacim sa ruženec a ženám, ktoré sa starajú o čistotu nášho kostola. Ďakujem dychovej hudbe „Chtelničanka“ a všetkým členom osobne. Ďakujem za pomoc Obecnému úradu - p. starostovi Ing. J.Horváthovi za pomoc a ústretovosť. Ďakujem za pomoc PD Chtelnica - p. predsedovi Ing. J. Otajovičovi a V. Bollovej. Ďakujem členom speváckeho zboru, ktorý vedie M. Radošinský.

R. Nitran, farár

Pred štyridsiatimi rokmi

Školstvo

Materská škola mala v čase od januára do konca júla tri triedy s počtom 98 detí. Škola mala začiatkom školského roka 1979/80, štyri triedy s počtom 120 detí. Základná deväťročná škola mala na konci školského roku 20 tried s počtom 522 žiakov, štyri školské družiny a jeden školský klub, kde bolo zapísaných 118 detí. V budove kaštieľa i naďalej pracovala IV. fakulta Vysokej školy ZNB diaľkovou formou.

Kultúra

Ťažisko práce kultúrno - osvetovej činnosti bolo vo výchovnom pôsobení na našich občanov. Bolo uskutočňované rôznymi formami: prednáškami, besedami, podujatiami. Bolo zorganizovaných 24 samostatných prednášok a jedna ľudová akadémia na zdravotnícku tému. Uskutočnili sa dva cykly prednášok pre členov SZM na témy: Svetonázorová výchova mládeže a Keď dospievame. Osobitná pozornosť bola venovaná významným výročiam a ich oslavám: 30. výročie založenia PO SZM, 34. výročie oslobodenia našej vlasti, 35. výročie SNP, 62. výročie VOSR a najmä Medzinárodnému roku dieťaťa a MDD. Na úseku záujmovo – umeleckej činnosti boli organizované vystúpenia divadelného krúžku dospelých, ktorý pracoval za vedenia Jozefa Bašnáka. Ďalej to bola súťaž dychových orchestrov, karnevaly žiakov, fašiangové tradície, súťažné kvízy a dve tématické popoludnia: Snehová revue a Vej šatka pionierska.

Priemysel

V priestoroch bývalej tehelne za terajšou Tehliarskou ulicou bola postavená nová výrobná hala pre výrobné družstvo, Piešťanka. Bývalá prevádzkáreň Piešťanky, ktorá bola v priestoroch MNU, sa presťahovala v mesiaci máji do nových výrobných priestorov, kde začala skúšobná prevádzka, počas ktorej sa nevyskytli žiadne väčšie problémy. Po menších úpravách strojového zariadenia vo výrobnej hale pokračovala nerušená výroba na dve pracovné smeny a riadne plnenie plánu výroby. Tak vznikol od prvého júna z prevádzkárne závod S – 12, v ktorom pracovalo 64 zamestnancov, z toho 61 žien. Vedúcou prevádzky bola do 31. mája Marta Kubišová. Dňa 1. júna sa stal vedúcim závodu Jozef Matušovský, ktorý túto funkciu vykonával už predtým.

Zdravotníctvo

V zdravotnícko osvetovej činnosti bolo uskutočnených šesť hodnotných zdravotníckych prednášok. Prednášky mal obvodný lekár MUDr. Eduard Karaba a všetky sa tešili veľkému záujmu i pozornosti občanov. V priebehu roka 1979 sa v obci nevyskytli žiadne hromadné ochorenia ani mimoriadne udalosti. V mesiaci január boli zorganizované dva bezplatné odbery krvi, ktorých sa zúčastnilo 70 darcov. V mesiaci apríli sa členovia výboru spolu s MUDr. Karabom zúčastnili slávnostného sľubu pionierov. Pri tejto príležitosti darovali pionierom kompletnú lekárničku a kroniku. V mesiaci júni z príležitosti MDD zorganizovali spoločné posedenie s mladými zdravotníkmi školy. V mesiaci decembri zorganizovali tradičné posedenie s občanmi obce a uskutočnili vyhodnocovaciu členskú schôdzu za rok 1979.

Šport

Na úseku športu prvé miesto v obci patrí futbalu. Naše prvé mužstvo v súťaži 1978/79 si pomerne dobre počínalo a nemalo problémy so záchranou v súťaži. Prínosom pre náš futbal sa javí zaradenie dorastencov do riadnej okresnej súťaže, kde si veľmi dobre počínali a skončili na 2. mieste. Veľmi pekný úspech dosiahli stolní tenisti, ktorí vyhrali okresnú súťaž a bojovali v kvalifikácii o postup do vyššej súťaže, tu však neuspeli. Hokejový oddiel využil priaznivé podmienky zimy a pripravil ľadovú plochu pre korčuľujúcich a hokejový tréning, a odohral dve priateľské stretnutia.

Prepis je zachovaný v pôvodnej úprave a pravopise.
Je krátený.
Kronikár: Jaroslav Cisár

Pripravované spoločenské, kultúrne, športové a cirkevné podujatia v najbližších mesiacoch

Dátum	Názov podujatia	Organizátor	Poznámka
Január			
25. 01. 2020	Výstup na Klenovú	Turistický oddiel	
25. 01. 2020	Školský ples	ZŠ s MŠ a ZRPŠ	KD Chtelnica
25. 01. 2020	Vernisáž Karol Belas	KRUH	MGRM
Február			
23. 02. - 25. 02. 2020	Chtelnické fašiangy	Chtelnickí šablovníci	
25. 02. 2020	Pochovávanie basy	Chtelnickí šablovníci	KD Chtelnica
Marec			
21. 03. 2020	Vernisáž Cyril Grebečí	KRUH	MGRM
23. 03. 2020	EKO brigáda	Obec Chtelnica	

Z histórie panského mlyna v Chtelnici

Prvá písomná zmienka je z roku 1614, kedy patril Jánovi Deithei. Záznam uvádza urbariálny súpis panstva Dobrá Voda, kde je uvedených celkovo šesť mlynov nachádzajúcich sa v chtelnickom chotári. Je zrejmé, že mlyn je ešte starší a súvisí s rozšírením obce od kostola sv. Jána po dnešné námestie. Z neskorších písomných prameňov sa dozvedáme, že menil majiteľov. V roku 1771 bol už v panskej držbe, do súkromných rúk opäť prichádza v roku 1906. Pred ukončením prevádzky bol mlyn vybavený technológiou umeleckého mlyna (mletie na valcových stoliciach), poháňaný jedným vodným kolesom a elektromotorom. V 60. rokoch minulého storočia bol zrušený a postupne prestavaný do dnešnej podoby.

Z historického hľadiska najcennejšou časťou ostal dodnes zachovaný priestor rajštovne (vodný prah s kanálom pre vodné koleso) a návodná stena budovy. Toto miesto sa stalo po zrušení mlyna neudržovaným a roky slúžilo ako skládka odpadu. Skládku postupne prekryla náletová vegetácia, ktorá značne narušila aj samotný vodný prah. Zmena nastala v pondelok 11. 11. 2019, kedy sme za pomoci pracovníkov OPS Chtelnica začali s čistením rajštovne. Kompletné vypratanie priestoru si nakoniec vyžiadalo celé dva pracovné dni a bolo dokončené 14. 11. 2019.

Počas prác bol odkrytý oporný múr rajštovne a fundament ložiska vodného kolesa. V celkovom objeme vyťaženého materiálu bolo zhruba 2 m^3 kamenia, ktoré pochádzalo prevažne z oporného múru lemujúceho celý priestor. Materiál bol uložený pozdĺž steny pálenice a bude opäť použitý pri obnove múra. Čiastočne bol vyčistený aj kanál vodného kolesa, vďaka čomu klesla hladina vody zhruba o 20 cm. Na dne kanála ešte ostal zvetraný materiál z vodného prahu a steny budovy, spolu s naplaveninami s celkovou hrúbkou cca 1,5 metra.

Chceme týmto poďakovať zamestnancom OPS, ktorí sa podieľali na prácach, čím pomohli zlikvidovať ďalšiu čiernu skládku v obci a prispieť k postupnej obnove tohto historického miesta v našej obci. Samotný mlynský náhon je historická stavba s dĺžkou zhruba 900 m, ktorá začína v mieste dnešnej krčmy U Bociana, a lemujúc konce dvorov na Teplickej a Partizánskej ulici končí v priestore zmienenej rajštovne.

Kedysi mal náhon svoju nenahraditeľnú funkciu tepny pre život v hornom konci. Gazdovia sem chodili napájať svoj dobytok, v tečúcej vode sa pralo, močilo konope, na brehoch sa pásli husi. Pre svoj nízky spád vytvára koryto náhonu miestami až „stojatú vodu“, aby bol na jeho konci získaný spád 3,5 m. Náhon je v súčasnosti zanesený vrstvou naplavenín a voda v ňom je značne znečistená. Padanie vody v rajštovni z výšky cca 2 m pôsobí priaznivo na jej okysličovanie, zlepšujúc tak podmienky pre život mikroorganizmov a urýchľujúc rozklad biologického materiálu. Aj preto má zmysel zachovanie tohto vodného prvku. Vyčistenie je len prvým krokom.

V budúcnosti bude potrebné postupne opraviť a zabezpečiť poškodené stavebné časti pred ďalšou deštrukciou. Verím, že s pomocou súčasného majiteľa budovy, obcou a dobrovoľníkmi toto dielo uskutočníme. V obci si tak zachováme miesto so zaujímavou históriou.

Text: Marián Bocán
Foto: Michaela Bocánová Bartíková

Stav pred vyčistením

Stav po vyčistení s popisom

Pracovná akcia 11. 11. 2019

Strelecké preteky Mikroregiónu nad Holeškou

Súťažiace družstvá

Mikroregión nad Holeškou v spolupráci s Poľovníckym združením Dolinka Veselé, a obcou Veselé, dňa 28. 9. 2019 usporiadali na strelnici vo Veselom 11. ročník streleckých pretekov družstiev v streľbe na asfaltové terče, v disciplíne „Trap“, o putovný pohár predsedu Mikroregiónu nad Holeškou. Z našej Poľovníckej spoločnosti sa zúčastnili dve družstvá, a to Chtelnica, ktorá sa už pravidelne zúčastňuje, a prvý krát tu boli aj zástupcovia z Dolného Lopašova.

Za zamračeného počasia, zúčastnených pretekárov a hostí privítal predseda PZ Dolinka Veselé, pán Pavol Kovár. Predstavil rozhodcov, a poprial všetkým strelecké šťastie a príjemnú zábavu. Pani starostka Veselého, Viera Šípková, v mene OÚ privítala súťažiacich a poďakovala organizátorom za propagáciu obce Veselé. Vyjadrila spokojnosť, že sa zišlo toľko súťažiacich družstiev.

Predseda Mikroregiónu nad Holeškou, pán Dušan Daloš, sa prihovoril k zúčastneným: *„Vážená pani starostka, vážení poľovníci, vážení priatelia a hostia. Na dnes sme pre Vás objednali pekné počasie, tak uvidíme, ako to dopadne. Dovoľte, aby som Vás v mene výkonného výboru členských obcí, čo najsrdečnejšie privítal na 11. ročníku streleckých pretekov o Putovný pohár predsedu Mikroregiónu nad Holeškou. Som veľmi rád, že medzi súťažiacimi môžem privítať aj ženu. Každý rok sa nám zvyšuje záujem o tieto strelecké preteky, tento rok je rekordná účasť - až 21 družstiev. Minulý rok, keď bolo zúčastnených 17 družstiev, som si myslel, že tento počet už neprekonáme. Keď si spomeniem na začiatky, ako tu bývalo deväť družstiev, aj takýmto spôsobom je vidieť, akú veľkú obľubu získava táto naša akcia. Sú tu zástupcovia obcí, ktorí prišli prvýkrát, z niektorých obcí dokonca poslali aj dve družstvá. Som rád, keď sa tu s niektorými priateľmi stretám po roku, napríklad zo vzdialenejšej Chtelnice. Poľovníci sú dobre organizovaná a aktívna skupina, ktorá ročne odpracuje veľa brigádnických hodín pri starostlivosti o revír. Vaša činnosť je vykonávaná vo voľnom čase a bezplatne na úkor rodín. Preto si zaslúžite poďakovanie, prajem Vám pevnú ruku pri streľbe, aby ste dosiahli dobré výsledky.“*

Po vylosovaní poradia sa začali preteky, na ich priebeh a bezpečnosť dohliadal hlavný rozhodca, pán Milan Zelenay. Súťažili trojčlenné družstvá za jednotlivé Poľovnícke združenia a Poľovnícke spoločnosti. Každý člen družstva strieľal tri krát desať terčov, spolu za celé družstvo to bolo 90 terčov. Hodnotil sa celkový počet zasiahnutých terčov. Žiaľ predpoveď pána Daloša nevyšla, a počas pretekov niekoľkokrát krátko pršalo. Aj tak boli dosiahnuté vynikajúce strelecké výsledky, až päť strelcov trafilo z 30 terčov zhodne po 29. V minulom roku sa to podarilo len jednému. Aj tu je vidieť ako stúpa kvalita strelcov.

Po prvom kole bola Chtelnica na prvom mieste, ale v druhom kole nás predbehli Pečeňady, ktoré si už víťazstvo nenechali ujsť. Nám sa podarilo obhájiť minuloročné druhé miesto, keď sme z 90 terčov trafili 81. Víťazi z minulého roku, Jaslovské Bohunice, skončili na tretom mieste. Zástupcovia z Dolného Lopašova v tak silnej konkurencii skončili na peknom deviatom mieste.

Predseda Mikroregiónu nad Holeškou, pán Dušan Daloš, spoločne so starostkou obce Veselé, pani Vierou Šípkovou, a starostom obce Dubovany, pánom Miroslavom Michalčíkom, odovzdali víťaznému družstvu putovný pohár a prvým trom družstvám medaily.

V mene všetkých strelcov sa poďakoval pán Miroslav Galbavý organizátorom za tak vynikajúco pripravenú akciu, ktorú organizuje Mikroregión nad Holeškou.

Na záver pán Daloš poďakoval všetkým strelcom za ich výkony, ktoré v týchto pretekoch dosiahli: *„Zvlášť blahoželám medailistom a najmä víťaznému družstvu. Verím, že na budúci rok tu bude taká veľká účasť ako teraz.“*

Predseda PZ Dolinka Veselé zablahoželal súťažiacim k dosiahnutým výsledkom. Poďakoval za účasť, a dodržiavanie bezpečnosti pri streľbe, a pozval pretekárov na pripravený PÚL pretek. Každý jednotlivec postupne strieľa na rovnako letiaci terč, ak urobí dve chyby, vypadne. Víťaz je ten, ktorý zostane v súťaži „posledný“. Tento rok strelci robili málo chýb a súťaž by trvala dlho, tak organizátori sťažili strelcom situáciu tak, že súťažiaci strieľal na dva terče, ktoré leteli iným smerom.

Domáci poľovníci pre súťažiacich, hostí a spoluobčanov pripravili poľovnícky guláš, nealkoholické nápoje, pivo a víno.

Text a foto: Ivan Cisár

Preberanie putovného pohára a medailí

TJ Družstevník Chtelnica - Jesenná časť

Čas Vianoc sa nezadržateľne blíži, a to v nižších futbalových súťažiach znamená len jedno, zimná prestávka. Polovicu sezóny máme za sebou a preto na rad prichádzajú hodnotenia našich družstiev s trochou štatistiky. Fanúšikovia chtelnického futbalu by mali výsledky klubu hodnotiť len kladne. Veď presvedčte sa sami.

Mladší žiaci U12:

Hovorené klišé, že výsledky pri najmenších deťoch nie sú podstatné, je do istej miery pravdivé, no povedzme si otvorene, každého baví viac vyhrávať ako prehrávať a deti obzvlášť. Tím mladších žiakov sa stretol s prehrou v jesennej časti iba dva krát. Nad ich sily boli ešte v úvode sezóny v domácom prostredí Drahovce (0:3), a vonku Borovce (2:0). Po týchto zaváhaniach sa však tendencia výkonov rapídne zvýšila a na spokojnosť trénerov, rodičov a samotných hráčov už trpkosť prehry na jeseň neokúsili. Doma zdolali Dubovany a Veľké Kostoľany zhodne (4:0), Moravany (6:0) a Vrbové (4:1). V Piešťanoch a v D. Lopašove domácim uštedrili debakle (0:10) a (0:11), v Maduniciach (0:3), a na záver prišlo víťazstvo v Dvorníkoch (1:3). Mladíci so ziskom 24 bodov tak prezimujú na skvelom 2. mieste, len tri body za vedúcimi Drahovcami a na jar sa isto pobijú o víťazstvo v lige.

Mladší žiaci

Starší žiaci U15:

Predsezónne obavy o neudržaní dostatočného počtu hráčov sa našťastie nevyplnili. Káder sa podarilo stabilizovať, hráči nesklamali svojimi výkonmi. Starší žiaci pod vedením trénerov Mareka Kičinu a Daniela Hlúcha zaznamenali v jesennej časti štyri výhry, doma zdolali Pastuchov (2:1), vysoko Šulekovo a Ostrov (8:2) resp. (4:0), 4. výhra prišla na rad až v poslednom kole jesene vo Vrbovom (0:1). Body si delili v zápasoch s Leopoldovom, Dolným Lopašovom a Dvorníkmi. S prázdnymi odchádzali zo súbojov v Maduniciach (4:0), a vo Veľkom Orvišti (4:2). Po týchto výsledkoch so ziskom 15 bodov okupujú stred tabuľky a na druhú polovicu sezóny sa budú pripravovať zo 6. miesta.

Starší žiaci

A - mužstvo:

A - mužstvo jesenným majstrom! Ako sa hovorí „to najlepšie na koniec“. Predsezónny cieľ „Áčka“ bojovať o špicu sa podarilo splniť do bodky. Prispeli k tomu aj letné príchody posíl. Deväť výhier a tri prehry, taká je bilancia zverencov Mariána Bogoru po jesennej časti 7. ligy „Rubbex“. Štart ako z veľkej knihy prišiel do novej sezóny, zdolali postupne doma Bojničky (5:1), Dubovany (2:0), Šípkové (4:1), Sokolovce (3:2), a vonku Borovce (1:2). Až do polovice septembra, kedy zaváhali doma s Veľkým Orvišťom (1:2). V ďalších zápasoch zvíťazili vo Veselom (0:2), doma s Prašníkom (1:0), na rad však prišla prehra doma s Madunicami (1:3), no potom znova víťazstvá (1:5) v Ostrove, a (2:0) doma s Moravanmi. Na posledné kolo cestovali Chtelničania do Trakovíc, jesenným majstrom mohli byť pred poslednými zápasmi jesene až štyri družstvá, no aj napriek prehre (1:0), je „polovičným majstrom“ aj keď len o skóre, Chtelnica.

Môžeme sa teda tešiť na zaujimavú jarnú časť ligy, kde šancu majú na titul až dve naše družstvá. Veríme, že prídete podporiť športovcov, k ešte lepším výkonom. Vidíme sa na jar!

Text: Marek Turanský
Foto: Marek Turanský, Karin Rechtoríková

A - mužstvo

Vývoz odpadov na rok 2020

Vývoz komunálneho odpadu 2020

Mesiac	Dátum
Január	2. a 3.1.2020 15. a 16.1.2020 29. a 30.1.2020
Február	12. a 13.2.2020 26. a 27.2.2020
Marec	11. a 12.3.2020 25. a 26.3.2020
Apríl	8. a 9.4.2020 22. a 23.4.2020
Máj	6. a 7.5.2020 20. a 21.5.2020
Jún	3. a 4.6.2020 17. a 18.6.2020
Júl	1. a 2.7.2020 15. a 16.7.2020 29. a 30.7.2020
August	12. a 13.8.2020 26. a 27.8.2020
September	9. a 10.9.2020 23. a 24.9.2020
Október	7. a 8.10.2020 21. a 22.10.2020
November	4. a 5.11.2020 18. a 19.11.2020
December	2. a 3.12.2020 16. a 17.12.2020 30. a 31.12.2020

Vývoz plastov 2020

Mesiac	Dátum
Január	9. a 10.1.2020
Február	6. a 7.2.2020
Marec	5. a 6.3.2020
Apríl	2. a 3.4.2020 29. a 30.4.2020
Máj	28. a 29.5.2020
Jún	25. a 26.6.2020
Júl	23. a 24.7.2020
August	20. a 21.8.2020
September	17. a 18.9.2020
Október	15. a 16.10.2020
November	12. a 13.11.2020
December	10. a 11.12.2020

Zmena rozdelenia ulíc pri vývoze odpadu:

1. deň vývozu: Dolná, Družstevná, Husárska, Jánošíkova, Jilemnického, Kozmálova, Kúria (dolná časť), Nám. 1. mája, Nová Doba, Parková, Pekelná, Poľná, Štúrova, Tehliarska, Zigmundíkova

2. deň vývozu: Kúria (horná časť), Partizánska, Pažitná, Rajňanská, Teplická, V. Šimončiča

DÔLEŽITÉ TELEFÓNNE ČÍSLA

PORUCHOVÉ LINKY
Elektrina – 0800 111 567
Voda - 033/596 61 94
Plyn - 0850 111 727
Káblovka - 0902 441 588
Tiesňové volanie - 112

OBECNÝ ÚRAD
033/779 41 25, 033/779 42 05
0901 910 009

Po	8.00 - 12.00	13.00 - 15.30
Ut	8.00 - 12.00	13.00 - 15:30
St	8.00 - 12.00	13.00 - 17.00
Št	**nestránkový deň**	
Pi	8.00 -13.00	

OBECNÝ PODNIK SLUŽIEB
033/779 42 02

POŠTA Chtelnica
033/779 41 38

Po	7.30 - 11.30	13.00 - 15.00
Ut	7.30 - 11.30	13.00 - 15.00
St	7.30 - 11.30	13.00 - 17.00
Št	7.30 - 11.30	13.00 - 15.00
Pi	7.30 - 11.30	13.00 - 15.00

LEKÁREŇ
033/779 42 60

AMBULANCIA VŠEOBECNÉHO LEKÁRA
MUDr. Lucia Gajdošová
033/779 41 18 - **od 13.00 do 14.00**
ambulanciachtelnica@gmail.com

AMBULANCIA PRE DETI A DORAST s. r. o.
MUDr. Marta Hermanová
033/779 42 11, 0908 718 813

ZBERNÝ DVOR
pondelok zatvorené
utorok-piatok 10.00 - 17.00
sobota 8.00 - 13.00
Obedné prestávky (okrem soboty)
12.00 - 13.00

Chtelničan • Štvrťročník • Vychádza od roku 2011 • Ročník IX., číslo 04 • ISSN 1339-1100 • Vydáva obec Chtelnica, Nám. 1. mája 495/52, 922 05 Chtelnica, IČO: 00 312 584 • Registračné číslo EV 4313/11 • Dátum vydania: December 2019 • **Predseda redakčnej rady:** A. Baránková • **Redakčná rada:** Ing. J. Horváth, Ing. J. Jurkasová, Mgr. R.Nitran, Mgr. B. Bocánová, Mgr. A. Hlaváčová, M. Turanský, Obecný podnik služieb Chtelnica, spol. s.r.o. • Tlač novín: Tlačiareň Ars spektrum, s.r.o, Nitra • E-mail: redakcia@chtelnica.sk • **Nepredajné.**